

ШЛЯХ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ В УКРАЇНІ

Екологія завжди була й буде основою для здорового життя кожної людини. В Україні серед проблем природоохоронного характеру, що потребують найбільшої уваги доцільно виокреслити такі, як:

– проблема незареєстрованих полігонів із сміттям. Велика кількість майданчиків носять спонтанний характер, при чому деякі з них розташовані біля річок, що у свою чергу спричиняє іншу проблему - нестачу питної води та велику кількість неутилізованих відходів;

– забруднення повітря. За результатами роботи Держекоінспекції та згідно з опитуванням Інституту Горшеніна та Представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні основним забруднювачем атмосферного повітря є промисловість, яка створює майже вдвічі більше шкідливих викидів, ніж автотранспорт. [1]

Кілька років тому Україна обрала напрямок розвитку у сторону європейських стандартів життя. Для того аби зрозуміти, як українці відносяться до екологічної свідомості компанія Kantar провела моніторинг цінностей, розпочавши його з опитування, результати якого представлені на рис. 1.

Рис. 1. Ставлення населення України до природи й екологічних проблем, 2019 рік. [2]

Як ми бачимо, більшість українців позитивно відносяться до природи та вирішення екологічних проблем. Це може бути позитивним трендом у формування екологічної свідомості громадян, хоча даний висновок є скоріше публічним ніж реальним, оскільки ми розуміємо значення екологічних проблем, але майже нічого не робимо задля захисту нашого довкілля та продовжуємо нераціонально використовувати воду, їжу, поліетиленові пакети та інше. Останнім часом, активно і популістично формується ставлення щодо сортування сміття, але, через брак необхідної інфраструктури, зокрема контейнерів, та відсутності відповідної утилізації сміття, наше відношення не може бути кращим, тому забезпечення державою спеціальними програмами та налагодження системи роботи комунальних служб значно б покращили ситуацію в країні та загалом збільшило частку українського суспільства, яке готове сортувати.

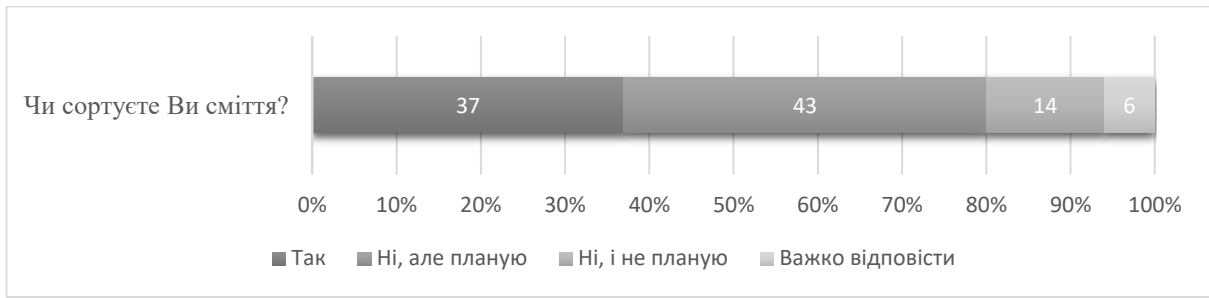

Рис. 2. Сортування сміття громадянами, 2019 рік. [2]

З представленого рисунку зрозуміло, що більша частина опитуваних сортує сміття і головними причинами цього є – усвідомлення потреби в піклуванні про екологію за прикладом розвинених країн. Найчастішими причинами відмови від сортування є відсутність відповідних умов (56 %) та усвідомлення потрапляння сміття до одних і тих же сміттєзвалищ (48 %). Цікаво ще те, що молодший віковий сегмент групи опитаних значно частіше висловлює запит щодо потреби в інформаційних матеріалах про правильний спосіб сортування (31 %) [2].

Іншим напрямком прояву екологічної свідомості перехід багатьох країн на більш екологічний транспорт. Це зумовлено постійними заторами та високим вмістом шкідливих викидів у повітря. В Україні проблема з приватними автомобілями знаходиться на критичному рівні. Незважаючи на зростання частки ринку електрокарів та розвиток зарядних станцій, електромобілі займають лише 1% від загальної кількості, а середній вік автомобіля, до прикладу, у Києві становить більше 20 років. Постійне і нерегульоване ввезення автомобілів із ЄС та США спричиняє швидку автомобілізацію. До того ж, у Києві більше 80% забруднення повітря припадає саме на транспорт особистого користування, а за заторами наша столиця вже тривалий час потрапляє до лідерів світу. Ці проблеми відносяться не лише до Києва, а й проявляються в інших великих містах України[3].

Отже, найголовнішим завданням сучасної епохи є формування в першу чергу нової екологічної свідомості – бережливого ставлення до навколишнього природного середовища. Ця свідомість є в українців, проте на державному рівні все ще виникають проблеми у створенні умов для формування «екологічної нації», але цю проблему можна вирішити.

Для вирішення проблеми, яка пов'язана із шкідливим забрудненням міст через автомобілі, при прийнятті міських бюджетів нам потрібно пріоритетувати витрати на покращення велоінфраструктури та громадський транспорт (зробити його безкоштовним і більш комфортним). Крім того, органам місцевої влади слід обдумати впровадження політик екологічного контролю транспорту, оптимізувати рівень завантаження доріг платним паркуванням та обмеженням щодо руху по центральних вулицях. Також, на рівні міст потрібно розробити плани для адаптації до надзвичайних ситуацій (снігопади, зливи, погіршення якості повітря), які б включили б у себе заборону руху приватного транспорту або його обмеження в окремих районах міста.

Для формування екологічної свідомості в масштабі держави необхідно створити відповідні умови, наприклад, налагодження системи роботи комунальних служб не лише у великих містах, а й на периферіях; посилення громадської думки щодо екологічної свідомості за допомогою активного формування політиками «зелених» рухів тощо; збільшити наявність екологічного виховання та освіти з дитячих років у всіх закладах освіти.

Список використаних джерел

1. <https://tns-ua.com/news/ekologichna-svidomist-ukrayintsiv>
2. <https://lexinform.com.ua/v-ukraini/top-3-ekologichni-problemy-ukrayiny/>
3. <https://mistosite.org.ua/articles/samokaty-velosyedy-i-hromadskyi-transport-shcho-chekaie-na-misku-mobilnist-pisliazavtra>